

Actueel: *Vanuit het bestuur*

Herdenken in mei

De winter loopt ten eind, we gaan weer het voorjaar in en ook de april/mei periode, die voor ons allen weer speciale gevoelens oproept. Bij elkaar komen en met elkaar praten wordt door veel donateurs op prijs gesteld. Daarom organiseren we – net als vorig jaar – een speciale middag op **zaterdag 13 mei in de Amershof**. Om met elkaar te praten over wat herdenken en bevrijding voor ons betekent. Binnenkort ontvangt u daarover bericht.

Spreken over pijnlijk erfgoed

Misty Zonneveld heeft een doctoraalscriptie geschreven over het onderwerp: kan en mag het leed van onze ouders tijdens de internering in de herinneringskampen Westerbork/ Vught/Amersfoort worden getoond? Op **18 maart** heeft zij daarover een voordracht gegeven en met ons gesproken over onze ideeën daarover. Meer informatie vindt u in dit Bulletin.

Niet op 18 maart naar de contactmiddag geweest?

Binnenkort is er weer een nieuwe mogelijkheid om elkaar te ontmoeten: op zaterdag 13 mei.

Het 1WOII project: van elkaar leren als 2^e generatie.

In februari jl. was er weer een bijeenkomst van dit project, dit keer was het onderwerp: hoe motiveer je jongere generaties om mee te doen? Het blijkt dat wij als Herkenning veel meer vragen en aanmeldingen krijgen, ook van jongeren, dan andere organisaties. We hebben te maken met een inhaalslag. Veel 2^e en 3^e generatie nakomelingen nemen nu pas de stap om op onderzoek uit te gaan.

Mutaties in het bestuur

Per 1 januari is Herman Schouten aangetreden als penningmeester en heeft Rik van Burken zich vanwege drukke werkzaamheden als bestuurslid teruggetrokken. Herman heeft een schat aan ervaring als het gaat om het beheer van de penningen en daar maken we graag gebruik van. Mocht u in 2016 uw donatie niet hebben overgemaakt, dan heeft u al een brief van hem ontvangen.

Maar intussen zitten we alweer in 2017 dus toch maar weer een oproep om ook voor dit jaar uw donatie over te maken. Wij vragen vriendelijk dit zo snel mogelijk te doen op rekening nummer NL24 INGB 0005 285797 t.n.v. Werkgroep Herkenning.

Rik van Burken draagt ook het beheer over de website van Herkenning over, Frans ten Veen gaat dit van hem overnemen. Hij is bezig zich in te werken en zal ook als

bestuurslid aantreden.

Ab van Aldijk moet vanwege gezondheidsproblemen stoppen met het secretariaat, Jeanne Diele neemt dit van hem over, zij houdt ook de portefeuille hulpverlening.

Het bestuur is nu als volgt samengesteld: Cuny Holthuis-Buve, voorzitter/ Jeanne Diele-Staal, secretaris + portefeuille hulpverlening/ Herman Schouten, penningmeester/ Frans ten Veen, ondersteuner van het bestuur met de portefeuille website/ Rosanne Buis, bestuurslid met portefeuille NieuwsBulletin.

Hoe houden wij u op de hoogte?

Wij plaatsen nieuws op de website kijkt u dus regelmatig op www.werkgroepherkenning.nl Mensen die hun e-mailadres aan ons hebben doorgegeven, krijgen als dat nodig is apart van ons een mail. Iedere donateur krijgt een keer per kwartaal ons NieuwsBulletin, waarin aandacht voor boeken, bijeenkomsten en andere wetenswaardigheden.

En natuurlijk hopen wij u op een van onze bijeenkomsten te zien!

Met hartelijke groet, het bestuur

Contactmiddag voor donateurs op 13 mei

4 en 5 mei komen er weer aan. Net als vorig jaar organiseren we een speciale contactmiddag voor donateurs in deze herdenkingsperiode.

Wanneer: zaterdag 13 mei van 13-17 uur

Waar: de Amershof in Amersfoort
op loopafstand van het station.

Er is die middag gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen over hoe wij deze herdenkingsperiode ervaren en er is een gespreksleider aanwezig.

Let op: er is beperkt plaats!

Heeft u interesse, reageer dan snel.

U dient zich in ieder geval vóór 17 april op te geven door € 5,- over te maken op rekeningnummer NL24 INGB0005285797 ten name van Penningmeester Stichting Werkgroep Herkenning onder vermelding van: Contactmiddag Herkenning.

Bij vragen omtrent betaling kunt u het beste even contact opnemen met onze penningmeester.

Thema: *uitgelicht*

In deze rubriek bespreken we een actueel onderwerp, bijzondere ontmoetingen en interessante discussies die verband houden met het spreken over ons verleden.

Mag het leed getoond worden?

Misty Zonneveld studeerde in mei 2016 af bij Heritage and Memory Studies aan de Universiteit van Amsterdam op een onderzoek dat ons een interessante kijk geeft op hoe de grote herinneringscentra in Nederland omgaan met de geschiedenis van de internering van 'foute' Nederlanders: *'Mag het leed van de collaborateur getoond worden?'. De museale representatie van de interneringsgeschiedenis van 'foute' Nederlanders.* Zij onderzocht de museale representatie van de interneringsperiode in de herinneringscentra Kamp Westerbork, Kamp Amersfoort en kamp Vught, en interviewde de directeuren over hun visie op het tonen van deze geschiedenis.

Vergelijking Denemarken Nederland

Bij Memories en Heritage Studies wordt onderzoek gedaan naar hoe men in samenlevingen omgaat met (pijnlijk) erfgoed.

Misty stuitte op een Deens kampmuseum dat de geschiedenis van geïnterneerde, Duits gezinde Denen toont en vroeg zich af hoe in Nederland wordt omgegaan met de interneringsgeschiedenis. Tijdens haar onderzoek bleek dat in Nederlandse herinneringscentra nog maar mondjesmaat ruimte wordt gegeven aan het tonen van de interneringsperiode in de bestaande herinneringscentra. De tijd lijkt nog niet rijp, al is er wel een beweging zichtbaar die meer ruimte laat zien voor de persoonlijke verhalen van getroffen Nederlanders, ook als het 'foute' Nederlanders of hun kinderen betreft.

Aandacht voor 'goed' of ook voor 'fout'?

Misty zet uiteen hoe in de naoorlogse periode de stricte scheiding tussen 'goed' en 'fout' de boventoon voerde. Dit liet geen ruimte liet voor het feit dat ook 'foute' Nederlanders en hun kinderen hadden geleden gedurende de jaren van internering en de periode daarna.

Zij plaatst deze omgang met de geschiedenis in een theoretisch kader (Ashworth & Tunbridge) dat verklaart waarom herinneringscentra mogelijk wel of geen aandacht besteden aan de internering:

Je kunt op twee manieren omgaan met erfgoed: door je vooral te richten op de slachtoffers (victimization) of met name op de daders (perpetration).

Misty's conclusie is dat in de Nederlandse herinneringscentra het slachtofferschap centraal staat. Hierin past het tonen van de geschiedenis van de geïnterneerden uit de periode 1945-1949 nog nauwelijks.

Misty vraagt zich af of er zoveel jaar na de oorlog ruimte is voor een museum, waar ruimte is voor de geschiedenis van daderschap en collaboratie, inclusief het leed van de mensen die deel uitmaken van deze geschiedenis.

Kan het in de nabije toekomst wel?

Na de pauze licht Misty haar onderzoek verder toe en beantwoordt zij vragen over de presentatie. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat enkele musea overwegen in de toekomst aandacht te willen schenken aan de menselijke kant van het dader- of slachtofferschap tijdens de interneringsperiode.

Misty Zonneveld licht toe: 'Als mensen zich door zelfreflectie bewust zijn van hun eigen mogelijke daderschap, kan dat helpen zelf geen dader te worden. Hieraan kan nog veel meer aandacht geschonken worden door bijvoorbeeld een nieuw op te richten museum op een plek die nog niet is toegankelijk door andere slachtoffergroepen.'

Ook de naam van zo'n museum is van belang vindt Misty. Het moet geen 'museum van daders' heten, maar er zal over een meer inclusieve naam moeten worden nagedacht. Van belang daarbij is dat niet alleen de interneringsperiode in beeld komt maar juist ook de crisisjaren en de aanloop naar de Koude Oorlog. Zonder die voor- en naoorlogse geschiedenis kan het verhaal van collaboratie en internering niet begrepen worden. Ook de reactie van de samenleving op de collaborateurs moet getoond worden, daar is veel mis gegaan en het is leerzaam om daar kennis van te nemen.

Persoonlijke ervaringen

Naast vragen werden ook enkele persoonlijke ervaringen met het bezoeken van musea gedeeld, opvallend daarbij is de soms beperkte kennis onder de museumgidsen over de interneringsperiode van daders en slachtoffers. De wijze waarop een museum of herinneringscentrum deze onderwerpen presenteert, is weer bepalend voor de reactie van bezoekers.

Bij presentatie van pijnlijk erfgoed bestaat het risico dat de samenleving daarop heftig reageert. Om de bestaande stereotypering verder te nuanceren is het belangrijk de persoonlijke ervaringen van geïnterneerden en de doorwerking daarvan op de volgende generaties onder ogen te zien.

Kan men het aangedane leed nu al wel tonen?

Misschien is de tijd er nu nog niet rijp voor, maar er is een positieve ontwikkeling zichtbaar.

Na haar interessante en diepgaande presentatie kreeg Misty Zonneveld een cadeaubon overhandigd, waarna de middag eindigde met een informeel gedeelte en gelegenheid om bij te praten.

Ervaringen van kinderen van geïnterneerden

Bij het verzamelen van informatie over de interneringsperiode vervullen de kinderen van de geïnterneerde generatie een belangrijke rol. De ervaringen van de toen vaak nog jonge kinderen waren uiteenlopend. Een indringend voorbeeld daarvan is het door een donateur deze middag voorgedragen gedicht: "Gevangenis"

Gevangenis

De muren om haar heen zijn hoog
de zware deuren afgesloten
rondom getraliede hoge ramen
en norske bewakers in uniform

Dikke sleutelbossen rink'len
En sluiten krachtig deur na deur
Er is weer licht, een binnenplaats
Een open kooi voor 't luchten

Mannen lopen rondjes ziet ze
in een zinloos ritme na elkaar
dan staan ze stil en zwaaien
naar het kleine meisje daar

Ze kent ze niet, ze kennen haar
haar naam scandeert in 't veld
ze wuift beschaamd van vrijheid
de lucht blijft hoog te zien

De vreemde man die vader heet
is uit zijn cel gehaald
bezoeker eens in het kwartaal
en niet naar school vandaag

Onder de tafel zit een schot
om aanraken te voorkomen
en twee cipiers luisteren mee
als ze moedig toch gaan praten

Wat slecht is weet ze niet zo goed
ze kan er niet van slapen
maar oma zegt boos tegen haar
je bent precies je vader

Zij is altijd zo vreselijk bang
voor wat ze ziet en voelt
en dat zij niemand zeggen kan
dat straf een misdaad lijkt.

Marijke Manlin

getuigenissen en reflecties op het verleden.

AANDACHT VOOR NUANCES: het kan in 2016!

In het blad van het Nationaal Comité 4 en 5 mei trof het mij dat er aandacht was voor de 'andere' kant. Begin 2016 lanceerde het comité een serie korte films met ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog, Jong in oorlog.

Ervaringen van ooggetuigen

Elf personen vertellen vanuit hun eigen ervaringen wat ze in de oorlog meemaakten. Er kwamen veel verschillende gezichtshoeken aan de orde: verzet en verraad, het dagelijks leven, de militaire strijd en de bevrijding. In een van de films heeft ons bestuurslid Jeanne Diele-Staal haar verhaal verteld. Haar foto staat bij het artikel over deze serie films. Dat kan dus in 2016!

Het was enkele jaren mogelijk om subsidie bij het comité aan te vragen. Van de twee projecten die dit jaar een subsidie ontvingen was er één gewijd aan George Maduro, een verzetsdeelnemer die in 1945 in Dachau aan vlektyfus is overleden. Het is wel algemeen bekend dat het miniatuurstadje Madurodam naar hem is genoemd, maar over de persoon van Maduro is bij velen weinig bekend. Zijn keuzes maken hem tot een rolmodel.

De andere subsidie werd toegekend aan het project *Geknipt voor de vijand*, evenals dat over Maduro passend in de beleidslijn 'onderbelichte thema's'. Rianne Oosterom heeft foto's als uitgangspunt genomen waarop vrouwen en meisjes, die met een Duitser omgang hadden gehad, werden kaalgeknipt. Zij heeft gelet op de omstanders, waarvan vrijwel iedereen er lachend en zelfgenoegzaam op stond. Zij heeft een aantal van deze omstanders opgezocht en geïnterviewd. De meesten hadden er spijt van dat ze zich toen zo hadden laten gaan, zij keurden het kaalknippen zonder meer af. Enkelen echter waren nog steeds van dezelfde haat als toen vervuld. Onbegrijpelijk voor de projectleidster. Subsidie van het Nationale Comité voor een onderwerp van de 'foute' kant, het kan in 2016!

Oordelen

In een vraaggesprek praatten Diederik van Vleuten en Yaël Vinckx met Leonard Ornstein over de oorlogsbeleving in hun familie. Beiden spraken over familieleden die in Indonesië hebben gewoond of gewerkt. Yaël was verbaasd dat haar moeder er nog 'koloniale' ideeën op na hield, maar na een diepgaand gesprek begreep ze het wel: 'Het is erg gemakkelijk om met de kennis van nu te oordelen over het verleden.' Een oom van Diederik moest tijdens de politieke acties in het kielzog van de Nederlandse soldaten beoordelen of de ondernemingen op Java en Sumatra nog rendabel

Thema: persoonlijk

In deze rubriek bespreken we persoonlijke ervaringen,

waren. Die oom schreef in een brief hoe ze zich op Indonesiërs die op hen schoten hadden gerevancheerd; met geweld.

Morele bril

Diederik zegt daarover: 'Het punt is dat ik het verschrikkelijk vind, maar anderzijds vind ik het ook volkomen voorstelbaar dat ze dat hebben gedaan. Het is absurd om te denken dat wij kunnen inschatten hoe we zouden handelen in een oorlog.'

Yaël reageert daarop met: 'Je drukt op de goede knop. Dat vind ik nou ook, het morele brilletje dat we tegenwoordig opzetten als het over het beoordelen van oorlogen van vroeger gaat, ergert me mateloos. Alles wordt op één hoop gegooid en hup, we hebben weer ons gelijk gehaald.'

Genuanceerd denken, het kan dus in 2016, zelfs in een blad van het Nationale Comité!

Gonda Scheffel-Baars

Thema: *relevant*

In deze rubriek bespreken we boeken, films voorstellingen en tentoonstellingen die cultureel, maatschappelijk relevant of historisch interessant zijn en verband houden met het gedachtegoed van Herkenning.

De zaak Lasonder: een gerechtelijke dwaling van een Tribunaal door Henk Eefting, Uitgeverij Aspekt.

Onze Henk Eefting blijft schrijven over zaken uit de Bijzondere Rechtspleging die het daglicht niet kunnen verdragen. In dit boek heeft hij grondig uitgezocht hoe de confiscering van het vijandelijk vermogen van de weduwe Lasonder is geschied en hoe de gemeente Enschede daarvan gebruik heeft gemaakt om de door haar gewenste Universiteit Twente te realiseren.

De familie Lasonder bezat het landgoed Drienerlo in de omgeving van Enschede en de enige zoon en erfgenaam, Gerrit Lasonder, trouwde in 1941 met de Duitse Anna Bauer. In dat jaar werd Gerrit ook lid van de NSB. Gerrit was een man die veel voor Enschede heeft gedaan, maar zijn foute keuze maakte dat niet goed. Het huwelijk bleef kinderloos en Gerrit overleed in 1944. Zijn vrouw werd enig erfgenaam en ging na de

oorlog bij familie vlak over de grens in Duitsland wonen. Na de oorlog werd Gerrit alsnog bij verstek veroordeeld door een Tribunaal en werden zijn bezittingen geconfiscieerd.

Eefting beschrijft met veel details hoe alles aan deze zaak stinkt: een tribunaal dat voorgezeten werd door een oud- verzetsstrijder met een overduidelijke haat tegen Duitsers en NSB-ers, een proces dat bizar genoeg tegen een overledene(!) werd gevoerd, de confiscatie van bezit dat al niet meer behoorde aan degene die men aanklaagde, het niet horen van de eigenaresse van deze bezittingen en het valselijk beschuldigen van de weduwe Lasonder van lidmaatschap van een Duits gezinde organisatie.

Hoe ver kun je zinken als rechtsstaat! Er is veel over deze zaak geschreven, ook in Enschede en omgeving en de Lasonder casus is door menig geïnteresseerde bekeken. Henk beschrijft dat allemaal en daardoor krijg je een goed beeld van de sfeer rond deze zaak. En zoals zo vaak in Nederland, de koopmansgeest heeft ook de gemeente Enschede bevangen en zo kon de Universiteit Twente op gestolen en dus goedkope grond worden gevestigd. Lees hoe dat allemaal in zijn werk is gegaan in dit informatieve en aardig geschreven boekje.

Cuny Holthuis-Buve

Lindsay Hawdon. De jongen die ontsnapt uitgeverij Luitingh-Sijthoff, 2015.

Over de Porajmos, de zigeunerholocaust is weinig bekend: er is nauwelijks onderzoek naar gedaan, er is vrijwel niet over geschreven. Schrijfster Lindsay Hawdon heeft zich in het onderwerp verdiept en er een fictief verhaal over geschreven. Juist de geschiedenis van een van de zigeunerfamilies biedt de mogelijkheid de impact van de maatregelen van de Nazi's op het leven van de Roma te ervaren.

Er lopen diverse verhaallijnen door het boek. Zo ontvouwt zich de geschiedenis van Lor, een meisje uit een rijke Engelse familie dat naar Oostenrijk gestuurd wordt om in een psychiatrische inrichting 'genezen' te worden van het trauma dat ze opliep door de zelfmoord van haar moeder.

Dan is daar Yavy, een zoon van een Zwitserse 'reiziger' (woonwagenbewoner) en een Roma-moeder. Sinds 1926 werd in Zwitserland jacht gemaakt op kinderen uit Roma- en reizigersfamilies. Ze werden aan hun ouders onttrokken en 'heropgevoed' in kindertehuizen met de bedoeling hun passie voor het nomadenleven in de kiem te smoren.

Lor wordt onderworpen aan electroschokken of in een bad met ijskoud water gelegd: zo help je een kind wel van een trauma af. Yavy wordt uitbesteed aan een sadistische werkgever, waaraan hij ontsnapt, waarna hij terecht komt bij een steenbedrijf in de buurt van het gesticht waar Lor verblijft. Hij ziet hoe de mensen daar 'behandeld' worden en bevrijdt Lor.

Hun liefde is sterk, ze krijgen drie kinderen, waarvan Jacob de oudste is. Hij leert van zijn vader alle dingen die een rondtrekkende van de sterrenhemel, planten en dieren moet weten.

Maar ook de passie voor kleuren van zijn vader leert hij kennen. Een grauwe steen blijkt als hij gekleefd is, een kleurader te bevatten. Yavy levert verfstoffen aan de kunstenaars in de omgeving en hij leert zijn zoon: zoek de kleuren.

De nazitijd maakt een eind aan hun vredige leven. Vader en moeder met haar kinderen worden bij een manifestatie van elkaar gescheiden. Moeder onderneemt een lange zoektocht naar haar man en houdt de moed erin door samen met Jacob een verhaal te verzinnen: zij rijden op paarden op zoek naar kleuren.

De Ushalin – dat zijn de vijanden die op de duisternis gericht zijn – zitten hen op de hielen, maar zij weten dat ze ongedeerd zullen blijven omdat ze kleuren in hun flessen verzamelen, die samen het licht vormen. Het licht zal de Ushalin onderwerpen. En dan zullen ze het vredige land bereiken waar ze zullen wonen omringd door rozen en waar ze geen stormen zullen kennen. Jacob blijft uiteindelijk alleen over. Met de bagage van zijn vader en zijn moeder die hun liefde hebben neergelegd in de kleuren en in het verhaal moet hij de wereld in, terwijl de oorlog nog niet ten einde is. De liefde van mede-onderduikers helpt hem ontsnappen als ze opgepakt dreigen te worden.

Die barbaarse methoden in die psychiatrische inrichting, die onmenselijke maatregel om kinderen aan zigeunerfamilies te onttrekken – het gebeurde in de jaren twintig en dertig; kennelijk was dat heel gewoon. Hitler ging nog wat stappen verder, maar er lag in de wereld van toen een stevige basis voor sadisme en onmenselijkheid tegen minderheidsgroepen. De Nazimethoden waren minder buitenissig, ben ik bang, dan we altijd gemakshalve aannemen.

De schrijfster heeft een prachtig boek geschreven, bij vlagen heel poëtisch. Maar wat me vooral ontroerde is de moed van Yavy en Lor en naar hun voorbeeld de moed van Jacob om in de hopeloosheid van de situatie hoop te vinden, om te geloven in de kleuren die verborgen zitten in het grijs, om vertrouwen te blijven houden in de zuiverheid van de eigen zoektocht naar het licht.

Gonda Scheffel-Baars

Symposium 'Schakels in een systeem' Westerbork 17-2-2017

Cuny Holthuis-Buve en Rosanne Buis bezochten op 17 februari een symposium, georganiseerd door Herinneringscentrum Westerbork naar aanleiding van de verschijning van het boek 'Schakels in een systeem' van auteur Frank van Riet. Het boek beschrijft in detail hoe politiefunctionarissen, militairen en anderen ingelijfd werden door het Nazi-regime en betrokken werden bij bewaking en deportatie van gevangenen. Ook was er een Forumdiscussie met verschillende wetenschappers over wat gewone Nederlanders wisten en konden weten over de deportaties.

Kennis en vermoedens

Bart van der Boom stelt dat verreweg het merendeel van de Nederlanders geen kennis had van de Jodenvervolging, maar slechts vermoedens. Men had verschillende beelden en voorstellingen over de verschrikkingen, maar geen beeld van 'de werkelijkheid'. Daarvoor was de informatie te gefragmenteerd. Met de informatie die men had, wist men bovendien niet zeker wat het beste was: onderduiken of meewerken

Guus Meershoek is het gedeeltelijk eens met de visie van Bart van der Boom. Hij stelt dat de voorstellingen over de verschrikkingen veranderden en fluctueerden.

Wel of niet onderduiken?

Aan de ene kant had je al ver voor de oorlog een groep mensen die bedacht: dit loopt uit op genocide. Aan de andere kant had je ook een groep mensen die bedacht: Het zal zo'n vaart niet lopen. Het merkwaardige was dat deze verschillende conclusies getrokken konden worden door mensen die over dezelfde informatie beschikten. Marnix Croes heeft zich vooral verdiept in de vraag wat kennis was (wat men echt wist), en wat vermoedens waren. Hij probeert vooral het gedrag van mensen onder vergelijkbare omstandigheden te begrijpen.

Hadden mensen genoeg aanknopingspunten om in te kunnen schatten dat onderduiken een betere optie was, om te overleven?

Maar: in de beslissing om onder te duiken spelen veel meer zaken een rol, dan kennis alleen.

Ad van Liempst leidt deze interessante discussie, die besloten wordt met de opmerking: 'Waarom verbaast het ons dat een groot deel niet onderdook? Omdat wij wisten, wat zij niet wisten'.

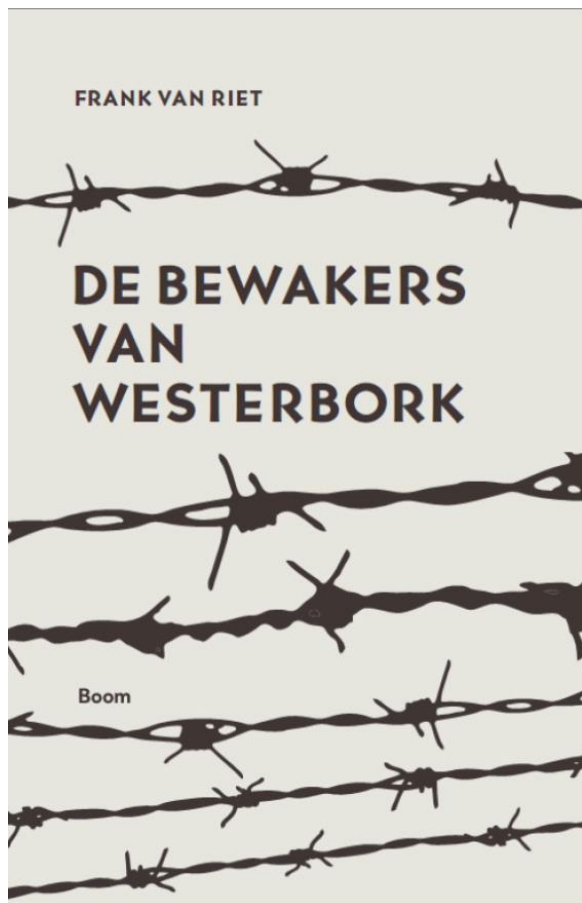
Wat wisten de daders?

Een apart hoofdstuk vormt de vraag: Wat wisten de daders, de mensen die betrokken waren bij de uitvoering van de deportaties? Croes betoogt: Hoe dichterbij men bij het vuur zat, hoe onaannemelijker dat men niets wist van het einddoel van de deportaties. Naar dit onderwerp wordt het nodige onderzoek gedaan.

Daarna volgden nog een zeer interessant onderzoek van Dr. Karl Schneider naar het Bremer Polizei Bataillon 105, dat na vele omzwervingen vanaf oktober 1942 wordt ingezet bij de begeleiding van de transporten van Westerbork naar Auschwitz en een betoog van Abram de Swaan over de psychologie van massamoordenaars. Rinke Smedinga hield tenslotte een indrukwekkend verhaal over zijn vader die als bewaker in Westerbork heeft gewerkt.

De middag werd besloten met een bezoek aan de woning van kampcommandant Gemmeke en een forumdiscussie naar aanleiding van de presentatie van het boek van Frank van Riet: 'Schakels in een systeem'.

Rosanne Buis

De naoorlogse verwijdering van personen met de Duitse nationaliteit uit Nederland : operatie Black Tulip

Met ingang van 1 oktober 1945 begonnen Hoofden van de plaatselijke politie in Nederland (in opdracht van de Minister van Justitie Kolfsoorten) met het verwijderen van personen met de Duitse nationaliteit uit Nederland. Duitsers werden op basis van hun geregistreerde nationaliteit geïdentificeerd en hun bezit werd vanaf oktober 1944 (tot juli 1951) door het Nederlands Beheersinstituut onteigend in het kader van het Besluit Vijandelijk Vermogen. Duitsers werden door de Nederlandse politie gearresteerd en geïsoleerd in interneringskampen (zoals kamp Mariënbosch in Nijmegen en kamp Avegoor nabij Ellecom), van waaruit zij gedeporteerd werden naar Duitsland. Vanaf 11 september 1946 werd deze naoorlogse etnische zuivering Operatie Black Tulip genoemd.

Een onbekend aantal Duitsers werd in de jaren na de bevrijding naar Duitsland gedeporteerd. Onder hen bevonden zich joodse vluchtelingen uit Duitsland, zij werden na de bevrijding in eerste instantie als Duitsers beschouwd. Nadat zij als onderduiker in Nederland de oorlog hadden overleefd, of nadat zij als overlevende teruggekeerd waren uit concentratiekampen, werden zij als vijandelijk onderdaan naar Duitsland gedeporteerd. De kampcommandant van interneringskamp Mariënbosch was een voormalig kampcommandant van kamp Westerbork.

Er bevonden zich veel politieke vluchtelingen onder de gedeporteerden, maar ook Duitsers die al decennia in Nederland hadden gewoond en Duitse kinderen die in Nederland waren geboren. Het aantal doden en vermisten ten gevolge van Operatie Black Tulip is volgens de Nederlandse overheid niet geregistreerd. Deportatielijsten en (CABR) dossiers zijn onvolledig.

Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd onder Duitsers die in hun jeugd op basis van hun Duitse nationaliteit gedeporteerd zijn na de bevrijding en die momenteel woonachtig zijn in Nederland of Duitsland. Ook verhalen van ooggetuigen en nabestaanden van gedeporteerden zijn zeer welkom voor dit onderzoek. Het onderzoek heeft ten doel een volledig beeld te schetsen van deze zwarte bladzijde uit de Nederlandse geschiedenis.

Reacties kunnen worden gemaild naar info@operatieblacktulip.nl

Thema: *interactief*

In deze rubriek plaatsen we oproepen en verzoeken om contact en informatie. Wilt u een oproep doen of een bericht opgeven voor deze rubriek? Stuur dan een mail naar het secretariaat.

Oproep: verzoek om contact

Ik heet Bernard Schut. Ik ben geboren in 1937. Ik schrijf een boek over de eerste jaren na de oorlog in de gemeente De Bilt (Utrecht). Daarvoor zou ik graag willen praten met iemand die mij kan en wil vertellen wat die tijd heeft betekend of nog betekent voor NSB-kinderen of –kleinkinderen in De Bilt.

Het verslag van dit gesprek –met of zonder uw naam- is bedoeld voor mijn boek. Maar niet zonder uw toestemming. Uw bestuurslid Jeanne Diele-Staal kan u vertellen wie ik ben en hoe ik werk. Ik hoop dat u direct of via Jeanne Diele-Staal contact met mij opneemt.

Bernard Schut
Lassuslaan 58
3723 LL Bilthoven
030-2284676
schut.04@hetnet.nl

Uw bijdrage: graag voor 1 juli

Wilt u reageren of heeft u een bijdrage die u graag wilt inzenden voor het volgende nieuwsbulletin? Stuur uw bijdrage dan voor 1 juli naar secretariaat@herkenning.nl. Alvast hartelijk dank voor uw betrokkenheid.

Forum Herkenning

Op <http://www.werkgroepherkenning.nl/forum/> vindt u ervaringen van deelnemers. Als donateur van Herkenning kunt u op het forum komen. Wel even aanmelden via secretariaat@werkgroepherkenning.nl

Samen naar het CABR?

We horen regelmatig van onze donateurs dat zij er tegen aan hikken om in het Nationaal Archief de stukken uit het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging te raadplegen, die hun familieleden aangaan. Dat is begrijpelijk; het is vaak een emotionele aangelegenheid.

Mocht u het prettig vinden dat iemand met u meegaat, stuurt u dan een mailtje naar secretariaat@herkenning.nl. Dan gaan we op zoek naar iemand die met u mee wil gaan.

Oproep : Stichting Brave Hendrik

Sinds 2015 komt Stichting Brave Hendrik op voor de rechtspositie van 'kinderen van foute ouders.' De stichting is vernoemd naar Hendrik Brave die op 18 april 1945 in Westerbork als kind van politieke delinquenten is geboren en op 7 augustus is overleden. Ter ondersteuning hiervan geschiedt wetenschappelijk onderzoek naar de dramatische gevolgen voor de kinderen van de politiek delinquenten, de zogenaamde 'kinderen van foute ouders.'

Het rechtshistorisch onderzoek richt zich vooral op de 'Kamptoestanden' die zich in de interneringskampen hebben afgespeeld en die maar spaarzaam zijn besproken door de historici van het NIOD. Er heerst zogezegd een doofpot over de ca. 8000 politiek delinquenten die tijdens hun naoorlogse detentie als gevolg van uithongering, ziekte, mishandeling etcetera om het leven zijn gekomen.

Stichting Brave Hendrik probeert gericht onderzoek te doen naar de dramatische gevolgen voor de kinderen van de politiek delinquenten, de zogenaamde 'kinderen van foute ouders'. Vaak zijn deze kinderen samen met hun ouders geïnterneerd geweest en later in pleeggezinnen en weeshuizen ondergebracht gedurende de ca. 15 maanden dat hun moeder vastzat. Velen onder hen hebben daardoor nogal wat vitale en emotionele (PTSS) schade opgelopen waar ze in hun latere leven veel hinder van hebben ondervonden.

Stichting Brave Hendrik doet een oproep aan 'kinderen van foute ouders' zich aan te melden om de mogelijkheid na te gaan voor een gerechtelijke procedure. Stichting Brave Hendrik heeft contact met een gerenommeerd advocatenkantoor in Amsterdam dat gespecialiseerd is in overheidsaansprakelijkheid. Nu zoeken wij gegadigden met een feitelijk onderbouwd verhaal waaruit hun schade valt vast te stellen om er een rechtszaak van te maken. Dit zal zeker niet eenvoudig zijn omdat aspecten als verjaring meespelen. Het zal de eerste keer worden dat een dergelijk juridisch geding aan de orde komt. De uitkomst is lang niet zeker, maar voor ons is meedoen in dit juridisch geding even belangrijk als winnen.

Mocht u geïnteresseerd zijn in dit juridisch initiatief of wenst u nog meer specifieke informatie dan kunt u gerust contact met ons opnemen.

Tenslotte wijs ik u erop dat ik voor geïnteresseerden een lezing of presentatie kan geven over de resultaten van het onderzoek dat ik in het Stadsarchief van Amsterdam heb gedaan. De voorlopige onderzoeksresultaten over NSB-ers, collaborateurs en hun kinderen uit het bevolkingsregister van het Stadsarchief geven soms een gedetailleerd en schokkend beeld van de honderden dodelijke slachtoffers – alleen al in Amsterdam - als gevolg van de naoorlogse internering.

mr. drs. Theo J. Kuijl, voorzitter.
theokuijl@gmail.com
020 6175065

Informatie over Stichting Werkgroep Herkenning

Secretariaat

Grotekreek 28
8032 JD Zwolle
0633057003

E-mail: secretariaat@werkgroepherkenning.nl
Adreswijzigingen graag doorgeven aan het secretariaat

Landelijke hulptelefoon

06 33057003

Bestuur

Cuny Holthuis-Buve, voorzitter
Herman Schouten, penningmeester
Frans ten Veen, webbeheerder en ondersteuner bestuur
Jeanne Diele-Staal, secretaris en portefeuillehouder
hulpverlening
Rosanne Buis, lid met portefeuille NieuwsBulletin

Redactie Bulletin:

Cuny Holthuis-Buve
Rosanne Buis
Secretariaat@werkgroepherkenning.nl

Website

Voor het laatste nieuws over activiteiten van de Werkgroep Herkenning en over andere zaken die voor de doelgroep van Herkenning van belang kunnen zijn, raadpleeg: www.werkgroepherkenning.nl

Donateur worden van Herkenning?

U kunt donateur worden van de Stichting Werkgroep Herkenning. U ontvangt dan ons nieuwsbulletin dat eens per kwartaal verschijnt. Ook kunt u deelnemen aan de activiteiten die onze Stichting organiseert. De Stichting vraagt van de donateurs een jaarlijkse bijdrage van € 20, In verband met de hoge portokosten wordt aan donateurs die het Bulletin per post ontvangen € 27,50 gevraagd. Een hogere bijdrage is uiteraard welkom. Kunt u een bedrag van € 20,00 niet missen, dan mag dat geen belemmering zijn om u te laten inschrijven, elke andere lagere bijdrage is welkom. U kunt uw bijdrage storten op rekeningnummer NL24INGB0005285797.

Heeft u vragen? Neem dan contact op met de penningmeester.

Inzage dossiers CABR

Het is voor verwanten/nabestaanden mogelijk om bij het Nationaal Archief in Den Haag een dossier van een familielid in te zien in het Centraal Archief van de Bijzondere Rechtspleging. Daar zijn echter voorwaarden aan verbonden. Voor meer informatie kunt u het secretariaat bellen of mailen.

Uw bijdrage

De redactie bekijkt binnengekomen stukken op: leesbaarheid, consistentie, -lengte van de tekst in verhouding tot de beschikbare ruimte. Indien nodig wordt met de schrijver van de tekst overleg gepleegd. De inhoud van de stukken mag niet strijdig zijn met de doelstellingen van Herkenning. Als een bijdrage van iemand wordt opgenomen, geldt dat de redactie voor de inhoud ervan geen verantwoordelijkheid draagt.

COLOFON

Het Bulletin is een uitgave van Stichting Werkgroep Herkenning. Het doel van de Werkgroep is het bevorderen van hulpverlening aan hen die in hun persoonlijk en/of maatschappelijk leven moeilijkheden ondervinden, doordat een of beide (groot)ouder(s) aan de kant van de bezetter stond(en) dan wel tot de bezetter behoorde(n) en het bekendheid geven aan de problematiek van deze groepering.

De Werkgroep is niet verbonden aan enige politieke partij, levensbeschouwelijke stroming of kerkelijk genootschap. De Werkgroep distantieert zich nadrukkelijk van elke vorm van of sympathie voor (neo)fascisme en (neo)nazisme.